

STUDENCI W SIECI – SPOSOBY, RODZAJE I MOTYWACJE PRZEBYWANIA W CYFROWYM ŚWIECIE NA PRZYKŁADZIE STUDENTÓW UNIWERSYTETU RZESZOWSKIEGO

KATARZYNA GARWOL¹

Uniwersytet Rzeszowski

¹ e-mail: kgarwol@ur.edu.pl

SŁOWA KLUCZOWE

internet, student, czas, nauka, hobby

STRESZCZENIE

Artykuł podejmuje problematykę roli internetu w życiu współczesnych młodych ludzi na przykładzie studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego. Po przeglądzie badań na temat sposobów i motywów korzystania z internetu, przeprowadzonych dotychczas na polskich studentach przez środowiska naukowe i ośrodki badawcze, następuje omówienie badań własnych autora oraz analiza wynikających z nich wniosków.

Wprowadzenie

We współczesnym świecie rzeczywistość wirtualna stała się rzeczywistością równoległą do realnej. W otoczeniu cyfrowego świata dorastało pokolenie dzisiejszych studentów, którzy świat ten traktują w sposób całkowicie naturalny, często nie wyobrażając sobie, że mogliby bez niego funkcjonować.

Studenci to osoby, które są na etapie aktywnego i wzmożonego przyswajania wiedzy. Internet przyczynił się do decentralizacji systemu tworzenia i dystrybucji wiedzy. Oferuje bowiem zupełnie nowe możliwości wymiany myśli i poglądów a także dostępu do publikacji i nowych osiągnięć naukowych oraz pozwala na uczestniczenie w różnego typu dyskusjach przez szerokie grono osób (Szpunar, 2011, s. 60). Nasuwa się więc pytanie, czy studenci potrafią wykorzystać możliwości, jakie daje w tym zakresie internet, a jeśli tak, to jak bardzo doceniają jego pomoc w kształceniu.

Nie tylko jednak nauka zajmuje studentów. Swoją czas poświęcają również rozrywce odpoczynkowi, spotkaniom z przyjaciółmi, rozwijaniu hobby, a niekiedy też pracy dorywczej lub stałej. W artykule znajduje się próba odpowiedzi na różne pytania. W jakim stopniu internet jest przydatny studentom w różnych obszarach życia? Czy sposób wykorzystania internetu różni osoby o zainteresowaniach humanistycznych i technicznych? Czy internet to medium, które im pomaga czy szkodzi? Jaką rolę odgrywa on w życiu młodych ludzi? Czy wyobrażają sobie funkcjonowanie bez niego?

1. Przegląd wybranych badań na temat wykorzystania internetu przez studentów

Szeroko zakrojone badania na temat sposobów korzystania z internetu przez młodych ludzi zaczęły pojawiać się w Polsce pierwszym dziesięcioleciu XXI wieku. Wówczas badacze zaczęli podejmować próby analizy wpływu tego medium na życie człowieka.

Z uwagi na to, iż badania własne autora niniejszego artykułu dotyczą wykorzystania internetu przez studentów, analiza innych dostępnych badań będzie również nakierowana na tę grupę użytkowników.

W 2004 roku w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie zostało zrealizowane badanie „Internetowa edukacja studentów SGH – szanse i bariery”. Badaniem zostało objętych 1496 respondentów i wykonano je przy użyciu kwestionariusza ankiety. Mimo iż zostało ono przeprowadzone ponad dekadę temu, to wykorzystanie internetu przez studentów SGH było powszechne i częste. Prawie dwie trzecie badanych korzystało z niego codziennie. Jedynie co 10. deklarował, iż łączy się z siecią rzadko (Dąbrowska, Janoś-Kresło, Wójcik, 2016).

Badani studenci SGH zazwyczaj korzystali z internetu w domu (75,8%), rzadziej na uczelni (41,4%), a częstotliwość korzystania z niego była podobna zarówno wśród kobiet, jak i wśród mężczyzn. Rosła natomiast wraz z kolejnymi latami studiów. Funkcją internetu, która u respondentów znalazła szczególne uznanie, była możliwość komunikacji za pomocą poczty elektronicznej. Prawie połowa z nich (45,4%) zadeklarowała, że posiada dwa konta poczty elektronicznej, a co trzeci, że trzy i więcej (32,7%). W przeciągu tygodnia, w którym wykonywano badanie, prawie wszyscy studenci przynajmniej raz korzystali z e-maila (95,6%), oglądali strony WWW (94,8%) oraz korzystali z wyszukiwarki (90,6%). Niemal połowa ściągnęła pliki inne niż muzyczne (41,6%), jedna trzecia słuchała muzyki i ściągała muzykę (33,9%), jedna czwarta prowadziła elektroniczne transakcje handlowe (24,9%). Dużą popularnością cieszyły również się fora dyskusyjne (21,2%), newslettery (17,9%) oraz czaty (15,8%) (Dąbrowska i in., 2016).

Siedem lat później, w 2011 roku, Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego opublikował raport nt. sposobów korzystania z internetu przez studentów (N=600) oraz pracowników naukowych (N=140). Badaniem zostali objęci studenci różnych kierunków i uczelni a przeprowadzono je metodą bezpośrednich indywidualnych wywiadów osobistych, z których każdy trwał 30 minut.

Prawie 90% respondentów zadeklarowało, iż korzysta z internetu parę razy dziennie i była to aktywność najczęściej podejmowana przez studentów w ciągu dnia. 13% badanych kilka razy dziennie oglądało telewizję, 11% spotykało się ze znajomymi, 4% czytało drukowane magazyny a 2% tradycyjne drukowane gazety. Korzystając parę razy w ciągu dnia z internetu, najczęściej sprawdzali pocztę e-mail (54%), korzystali z serwisów społecznościowych (48%) oraz multimedii i rozrywki (40%). Jedna trzecia z nich (30%) sprawdzała w sieci wiadomości, informacje sportowe i pogodę, natomiast 26% poszerzało tym sposobem osobiste zainteresowania. Niemal jedna czwarta studentów (23%) korzystała kilka razy dziennie z internetu w celu zdobycia wiedzy i edukacji. Na ostatnich miejscach znalazło się granie w gry online (6%) oraz zakupy online (2%). Aby zdobyć informacje potrzebne do pogłębiania wiedzy, 67% studentów czytało tradycyjną, drukowaną specjalistyczną literaturę naukową, a 70% wykorzystywało w tym celu strony internetowe (Kulczycki, 2016).

Kolejne badania, tym razem trwające od 2009 do 2012 roku, przeprowadzono na Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie oraz w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Chełmnie i dotyczyły one poziomu i przydatności wykorzystywania internetu przez studentów studiów inżynierskich (N=397). Według danych, które wówczas zebrano, w 2009 roku 84,9% respondentów miało bezpośredni dostęp do internetu, natomiast 2012 roku było to już 96,5%. W kolejnych latach wzrastała też liczba osób, które korzystały z internetu codziennie. W 2009 było to 63,5%, w 2012 – 74,1%. Widoczna też była tendencja wzrostowa w ocenie przydatności internetu. W 2012 roku uznało go za medium bardzo przydatne 90,6% badanych, natomiast 2009 roku takich odpowiedzi było około 6% mniej. Respondenci uznali również, iż wielkość dostępnych w sieci zasobów związanych z wybranym przez nich kierunkiem studiów była duża lub bardzo duża. W okresie, w którym przeprowadzano badanie, udział tych odpowiedzi wzrósł o 3,7% (od 89,4 % do 93,1%) (Lorenkowicz, Kocira, 2016, s. 238–245).

Polscy badacze już w 2010 roku dostrzegli, że internet to nie tylko łączność realizowana za pomocą standardowych łączy czy sieci Wi-Fi, ale również tzw. internet mobilny. Stał się on popularny wówczas, gdy na rynek weszły tablety i smartfony, a sieci komórkowe udostępniły stosunkowo niedrogą usługę internetu mobilnego.

W 2010 roku powstał projekt badawczy na temat internetu mobilnego w życiu studenta. Został on zrealizowany na losowej próbie studentów Szkoły Wyższej Psychologii Społecznej w Warszawie CAWI (ang. Computer-Assisted Web Interview – wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony WWW). Większość studentów (79%) korzystała wówczas z internetu stacjonarnego, nieco ponad połowa miała mobilny modem (56%), a jedna czwarta (26%) miała internet w telefonie komórkowym (Krejtz, 2016).

Analizie został tu poddany m.in. styl korzystania z łącza mobilnego i stacjonarnego wśród respondentów. Istotnie statystycznie częściej internet stacjonarny był wykorzystywany do takich celów jak: zakupy, obsługa konta bankowego, zdobywanie informacji potrzebnych do nauki, korzystanie z map, oglądanie filmów i telewizji internetowej, granie w gry online, ściąganie filmów i muzyki oraz dzielenie się swoimi przemyśleniami. Internet mobilny równie często jak stacjonarny był wykorzystywany do kontaktowania się z innymi osobami, zdobywania informacji zarówno ogólnych, jak i finansowych oraz sprawdzenia prognozy pogody. Wynika więc z tego, iż funkcje internetu mobilnego studenci zazwyczaj sprowadzali do prostych czynności, które były wynikiem potrzeby chwili. Mniej jest tu widoczne wykorzystywanie go do skrupulatnie zaplanowanych zadań, które wymagają poświęcenia większej ilości czasu i stabilnego połączenia z siecią (Krejtz, 2016).

Jak widać, na przestrzeni ostatnich lat zmieniły się sposoby i cele korzystania z internetu. Ponieważ medium to pojawiło się niedawno, a wrosło już tak bardzo w obraz świata, to jego ewolucja niewątpliwie będzie trwała nadal. Ważne jest więc, aby przeprowadzać aktualne badania, które pozwolą na obserwacje tych przemian.

2. Charakterystyka badanej zbiorowości

Badania własne autora przeprowadzono wśród studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego, uczących się zarówno na kierunkach ścisłych (mechatronika, informatyka), jak i humanistycznych (administracja, prawo). Na potrzeby niniejszego artykułu studentów kierunków ścisłych będzie nazywać się roboczo „inżynierami”, a studentów kierunków humanistycznych – „humanistami”. Wybór zbiorowości był celowy. Badania są pilotażowe i objęto nimi 179 studentów zarówno studiów pierwszego, jak i drugiego stopnia studiów stacjonarnych oraz niestacjonarnych. Zostały one przeprowadzone za pomocą ankiety online z wykorzystaniem serwisu www.ankiety.interaktywnie.com, w miesiącach styczeń–marzec 2016 roku.

Analizy obejmowały takie obszary jak: demografia, czas spędzony w internecie, motywacje do łączenia się z siecią, rola internetu w zdobywaniu informacji potrzebnych do pracy lub nauki, „rozrywkowa” funkcja internetu, opinia na temat przydatności tego medium i jego miejsca w życiu współczesnego młodego człowieka.

Większość respondentów stanowili mężczyźni (62,5%, kobiety – 37,4%). Z uwagi na to, iż byli to studenci, to niemal wszyscy wpisywali się w przedział wiekowy 20–25 lat (94,4%). Większość z nich była mieszkańcami wsi (44,7%) i miast poniżej 50 tys. mieszkańców (30,2%). 1,6% oświadczyło, że żyje w konkubinacie, reszta (98,3%) zadeklarowała, że jest stanu wolnego. Na kierunkach ścisłych studiowało 55,3% badanych, na humanistycznych 44,7%. 95% studentów było słuchaczami studiów stacjonarnych a 16,7% pracowało na podstawie różnego rodzaju umów (umowa o pracę, umowa o dzieło, umowa zlecenie, własna działalność itd.).

3. Sposoby i motywacje korzystania z internetu przez studentów

Niemal wszyscy badani studenci korzystali z internetu codziennie (96%) a połowa z nich spędzała w sieci od dwóch do czterech godzin dziennie (50,8%). Prawie połowa (45,8%) przyznała, że surfuje po sieci powyżej pięciu godzin w ciągu dnia. Reszta (3,3%) zadeklarowała, że robi to mniej niż godzinę dziennie. Najczęściej do łączenia z siecią studenci wykorzystywali laptopy (87,1%) oraz telefony komórkowe lub smartfony (84,3%). Komputerów stacjonarnych w tym celu używała jedna trzecia badanych (33,5%) a tabletów 15,6%.

58% studentów najczęściej korzystało z internetu aby oglądać filmy lub słuchać muzyki i była to tym samym najbardziej popularna odpowiedź zarówno wśród studentów kierunków humanistycznych (55%), jak i ścisłych (60%). Na kolejnym miejscu znalazła się odpowiedź „Szukam materiałów potrzebnych mi do pracy/nauki” (48,5% „inżynierów”, 42,5% „humanistów”).

„Humanisci” zdecydowanie częściej korzystali z aplikacji społecznościowych w internecie niż „inżynierowie”. Dysproporcję tę widać w m.in. przypadku poniższych danych.

Tabela 1. W jakim celu najczęściej korzystasz z internetu? (wybierz od jednej do trzech odpowiedzi)

Odpowiedź	„Humanisci”	„Inżynierowie”
Rozmawiam ze znajomymi/rodziną za pomocą komunikatorów internetowych	41,2%	20,2%
Przeoglądam i aktualizuję swoje profile na portalach społecznościowych	28,7%	7,0%
Komentuję profile lub/i wpisy innych osób na portalach społecznościowych	17,5%	8,0%
Jestem aktywny na internetowych forach lub/i czatach	16,2%	8,0%
Gram w gry online	8,7%	34,3%
Szukam materiałów z zakresu moich zainteresowań niezwiązanych z kierunkiem na którym studiuje	8,7%	18,7%

Źródło: opracowanie własne.

Różne formy aktywności w sieci zabierały studentom różną ilość czasu w ciągu dnia. Prawie połowa (45%) poświęcała dziennie od dwóch do trzech godzin na szukanie materiałów do pracy lub nauki (45% „inżynierów” oraz 45% „humanistów”). Oglądanie filmów lub słuchanie muzyki zabierało respondentom również zazwyczaj od dwóch do trzech godzin w ciągu dnia (51,5% „inżynierów”, 47,5% „humanistów”). 6% „inżynierów” i 10% „humanistów” przyznało jednak, że zajmuje im to powyżej sześciu godzin. 17,5% „humanistów” przeznaczało powyżej sześciu godzin na rozmowy ze znajomymi za pośrednictwem komunikatorów internetowych („inżynierów” było tu 9%). Dużo czasu poświęcali też studenci na granie w gry online. Ponad sześć godzin dziennie spędzało w tym celu w internecie 10% „inżynierów” oraz 7,5% „humanistów”.

Oceniając znaczenie różnych funkcji internetu, „humanisci” uznali, że najbardziej potrzebną z nich jest możliwość kontaktu z innymi ludźmi (41,2%, inżynierowie – 30%). „Inżynierowie” natomiast stwierdzili, że najważniejsza jest pomoc w pracy i nauce (33,3%, humanisci 15%). Odsetek pozostałych odpowiedzi był podobny zarówno wśród „humanistów”, jak i „inżynierów”, więc ich wyniki będą podawane łącznie. Na kolejnych miejscach znalazły się więc: „dostępność

informacji z całego świata” (21,8%), dostarczanie rozrywki (11,2%), „pomoc w szukaniu pracy” (3,3%), „możliwość zawierania nowych znajomości poprzez internet” (1,1%).

Wszyscy studenci dużą część dnia spędzali w sieci. W zależności od zainteresowań, a co za tym idzie – od profilu wybranych studiów, były to aktywności poświęcone różnym celom. Osoby, które wybrały studia humanistyczne, zdecydowanie więcej czasu poświęcały na kontakty społeczne w sieci niż studenci kierunków ścisłych. Z kolei studenci kierunków ścisłych częściej grali w gry online i szukali w sieci materiałów z zakresu swoich zainteresowań niezwiązanych z kierunkiem, na którym studiowali. Miało to też później odzwierciedlenie w ocenie wagi różnych funkcji internetu.

4. Pozytywne strony internetu

Internet to medium niemal bez ograniczeń. Niesie to ze sobą zarówno wiele korzyści, jak i szereg niebezpieczeństw. Do pozytywnych stron internetu należy niewątpliwie szeroki dostęp do wiadomości niemal na każdy temat, co jest na pewno ważne w przypadku osób studiujących. Jak pokazały przeprowadzone badania, właśnie ta cecha była uznana przez respondentów za jedną z najważniejszych korzyści korzystania z sieci.

Poniższa tabela pokazuje wskazania studentów dotyczące pozytywnych stron korzystania z internetu. Respondenci zostali poproszeni o wybranie trzech najistotniejszych z nich.

Tabela 2. Jakie są według Ciebie pozytywne strony korzystania z internetu? (wybierz trzy najważniejsze)

Odpowiedź	„Humanisci”	„Inżynierowie”
Szeroki dostęp do wiedzy	80,0%	84,3%
Możliwość łatwego kontaktu ze znajomymi/rodziną	70,0%	60,6%
Możliwość poznawania nowych osób	27,5%	20,2%
Możliwość szerokiej promocji swojej osoby lub/i swojego biznesu	16,2%	21,2%
Możliwość robienia zakupów online	44,5%	46,3%
Wolność wypowiedzi	19,5%	18,3%
Anonimowość	13,2%	13,6%

Źródło: opracowanie własne.

Po raz kolejny okazało się, że społecznościowy aspekt internetu jest ważniejszy dla „humanistów” niż dla „inżynierów”. W przypadku pozostałych odpowiedzi nie było znaczących różnic w obu grupach. Jedynie 2,2% badanych odpowiedziało, że ich zdaniem korzystanie z internetu nie ma żadnych pozytywnych stron.

Badani studenci zostali również poproszeni o to, aby określili, w jakim stopniu internet pomaga im w różnych dziedzinach życia. W przypadku zdobywania wiedzy przydatnej w toku studiów aż dwie trzecie (66%) wszystkich studentów stwierdziło, że zdecydowanie pomaga i byli to zarówno „humanisci”, jak i inżynierowie”. Jedna trzecia (33,3%) odpowiedziała, że raczej pomaga. Studenci uznali również, że internet jest miejscem, w którym mogą się „wyluzować”.

Odpowiedzi „zdecydowanie tak” udzieliło tu 43,6% z nich, a „raczej tak” 40,8%. Reszta nie miała zdania w tej kwestii.

W przypadku docenienia możliwości, jakie daje internet w utrzymywaniu relacji ze znajomymi lub rodziną, kolejny raz widać istotne różnice w odpowiedziach „humanistów” i „inżynierów”. Zdecydowanie istotne było to dla 58,7% „humanistów” oraz 37,3% „inżynierów”. Z kolei w kwestii pomocy w możliwości zdobywania przyjaciół odpowiedzi obu tych grup były zbliżone. 12,3% stwierdziło, że internet zdecydowanie w tym pomaga, 18,4% – że raczej pomaga, 19,5% nie wykorzystuje go w tym celu. Jedynie zdaniem 7,2% internet ułatwia im znalezienie partnera lub partnerki, ale 29,6% go do tego nie stosowało.

Badani uznali też wartość internetu w pomocy przy znajdowywaniu różnych usług, fachowców i instytucji (np. fryzjera, lekarza itp.), ale bardziej ten aspekt doceniali „humaniści” niż „inżynierowie”. Zdaniem 26,2% „humanistów” oraz 17,7% „inżynierów” internet jest w tym bardzo pomocny, a raczej pomocny zdaniem 43,7% „humanistów” oraz 35,5% „inżynierów”. 15% wszystkich respondentów nie miało w tej kwestii zdania, 11,2% nie wykorzystywało w tym celu sieci, a pozostała część badanych uznała, że internet w tym nie pomaga.

Ponieważ badanie zostało przeprowadzone wśród studentów, więc nie dziwi, iż łatwy dostęp do wiedzy był tym obszarem funkcjonalności internetu, na który zwracali szczególną uwagę. Docenili też jego wartość zwłaszcza w ułatwianiu kontaktów międzyludzkich i możliwości robienia zakupów online.

5. Negatywne strony internetu

Obok niewątpliwych korzyści, które niesie ze sobą internet, ma on też szereg wad, które choć zazwyczaj są dostrzegane, są również często bagatelizowane przez jego użytkowników.

Studenci zostali poproszeni o wskazanie ich zdaniem maksymalnie trzech najważniejszych negatywnych aspektów korzystania z internetu. Ich odpowiedzi są przedstawione poniżej.

Tabela 3. Jakie są według Ciebie negatywne aspekty korzystania z internetu? (wybierz maksymalnie trzy najważniejsze)

Odpowiedź	„Humaniści”	„Inżynierowie”
Hejt	57,5%	42,4%
Przestępstwa komputerowe (np. nieuczciwe sklepy internetowe, hakerzy)	41,2%	54,5%
Marnotrawienie czasu	47,5%	39,3%
Działalność w internecie osób z różnymi dewiacjami na tle seksualnym	35,0%	36,3%
Łatwy dostęp do materiałów o treściach pornograficznych przez dzieci i młodzież	38,7%	25,2%
Anonimowość	15,0%	14,0%

Źródło: opracowanie własne.

Najbardziej negatywnym aspektem korzystania z internetu dla „humanistów” okazał się internetowy hejt, a dla „inżynierów” przestępstwa komputerowe. Dla 4% wszystkich badanych

korzystanie z internetu nie ma żadnych negatywnych stron, ale twierdzili tak wyłącznie „inżynierowie” (7% z nich).

Zagrożeniem, które pojawiło się wraz z nastaniem świata wirtualnego, jest niewątpliwie zaniedbywanie różnych obszarów życia w świecie realnym. Najbardziej zaniedbywaną sferą w przypadku obu zbiorowości było czytanie książek.

Tabela 4. Jakie sfery życia zaniedbujesz, korzystając z internetu?

Odpowiedź	„Humanisci”	„Inżynierowie”
Czytanie książek	44,0%	46,5%
Sport	29,0%	40,0%
Osobiste spotkania z przyjaciółmi/rodziną	15,0%	22,2%
Nic nie zaniedbuję	37,5%	29,2%

Źródło: opracowanie własne.

Zmniejszone czytelnictwo było na pierwszym miejscu wśród wyborów respondentów, czemu dali również wyraz, opowiadając na pytanie „Czy przyswajając wiedzę potrzebną Ci w toku studiów lub w pracy wolisz korzystać z publikacji książkowych czy materiałów dostępnych w internecie?”. Przede wszystkim „inżynierowie” preferowali materiały dostępne w sieci (86,8%, humaniści 43,7%). Publikacje drukowane wybierała ponad połowa humanistów (56,2%) i 22,4% inżynierów.

Zdecydowanie większa liczba „humanistów” niż „inżynierów” kupiła lub wypożyczyła książkę z zakresu swoich studiów w przeciągu ostatniego roku (76,2% „humanistów” oraz 51,5% „inżynierów”). Studenci kierunków ścisłych woleli szukać informacji w sieci. Z jednej strony to dobrze, że jest w niej tak szeroki dostęp do wiedzy, ale z drugiej strony nie zawsze jest ona rzetelna. Nie można tego powiedzieć o książkach, które przecież zanim pojawią się w druku, przechodzą proces korekty i recenzji. Poza tym internetowy język często jest ubogi, niechlujny i niejednokrotnie niepoprawny stylistycznie, co później wpływa na język używany w mowie i w piśmie, zwłaszcza przez osoby młode. Jak podaje Puchała za Hendrykowskim, internetowa neopolszczyzna jest nacechowana brakiem elementarnej kultury wysławiania, prostactwem i prymitywizmem języka; nazywa ją wręcz produktem zbiorowego niechlujstwa. Dzieje się tak przez to, iż internet skłania użytkowników do ciągłego pośpiechu i bylejakości form przekazu (Bednarek, Andrzejewska, 2009, s. 148).

Jak widać z powyższych analiz, internet ma szereg negatywnych stron i są one zazwyczaj dostrzegane przez jego użytkowników, w tym wypadku studentów. Ważny jest krytycyzm w stosunku do tego medium i samego siebie jako internauty. Niemal połowa badanych „inżynierów” stwierdziła, że uważają siebie za osoby uzależnione od sieci (42,4% „inżynierowie”, 25% „humaniści”). Duży odsetek badanych nie potrafił natomiast stwierdzić, czy tak jest (20% „inżynierów”, 23,7% „humanistów”). Wydaje się, że jest to pierwsza wskazówka, iż internet zajmuje już zbyt istotne miejsce w życiu i trzeba do niego podchodzić z większym dystansem.

6. Miejsce internetu w życiu młodych ludzi

Internet jest obecnie bardzo istotnym składnikiem codzienności młodych ludzi. Widać to na przykładzie badanych studentów. 40% z nich stwierdziło, że nie wyobraża sobie życia bez internetu. Częściej takiego życia nie wyobrażali sobie jednak „inżynierowie” (41,4%, „humaniści” 38,7%). 26% wszystkich respondentów stwierdziło, że sobie to wyobraża, a jednej trzeciej (33,5%) trudno było na to odpowiedzieć.

By zdiagnozować, jakie miejsce zajmuje internet w życiu studentów, zadano im pytanie: „Czym różniłoby się Twoje życie od obecnego, gdyby internetu nie było?”. Wątek, który najczęściej przewijał się w odpowiedziach „inżynierów”, to więcej czasu na spotkania z innymi ludźmi, rozwijanie swojego hobby i wzmożone czytanie książek. Dostrzegali jednak pozytywną wartość internetu, jaką jest pomoc w załatwianiu wielu codziennych spraw. Oto wybrane odpowiedzi: „Swój wolny czas poświęciłabym na czytanie książek, przebywaniu na świeżym powietrzu. Brak internetu sprawiłby, że szukanie potrzebnych mi informacji, np. do nauki, byłoby bardzo utrudnione i czasochłonne. Brak internetu pozwoliłoby na częstsze spotykanie się ze znajomymi twarzą w twarz, a nie za pomocą komunikatorów internetowych”, „(...) Myślę, że życie bez internetu sprawiłoby, że więcej czasu spędzałabym z najbliższymi, uprawiałabym więcej sportu, czytałabym więcej książek itp. Wydaje mi się, że życie bez internetu nauczyłoby nas samodyscypliny i organizacji, ponieważ wszelkie informacje byłyby trudniej dostępne”.

„Humanisci” w odrębny do „inżynierów” sposób postrzegali rolę internetu w kontaktach międzyludzkich. Gdy „inżynierowie” twierdzili, że internet ogranicza te kontakty, to „humanisci”, wręcz odwrotnie, że bez niego byłyby one utrudnione. „Obecnie większość społeczeństwa posiada stały dostęp do internetu. Trudno sobie wyobrazić życie bez tego środka komunikacji. Moje życie prawdopodobnie nie byłoby jakąś straszną przygodą, gdybym od dziecka nie miała kontaktu z internetem. Ale dzisiejszy świat niestety nie jest bajką. Kontakty między ludźmi, sposób komunikowania się itp. wyglądałyby zupełnie inaczej. Nie wyobrażam sobie życia bez internetu. Nie mogę sobie wyobrazić tego, że nie mam kontaktu z nikim, że nie wiem, co się u niego dzieje”, „Nie miałbym kontaktu ze znajomymi, których nie mogę widywać na co dzień, gdyż odległości po między nami są zbyt duże. Zamiast szukać bezpośrednich informacji o moich zainteresowaniach w internecie, musiałbym używać innych źródeł wiedzy, np. gazet i książek. Wszelkie filmy mógłbym oglądać wyłącznie w kinach i telewizji. Spędzałbym pewnie też więcej czasu na świeżym powietrzu”, „Uważam, że życie zmieniłoby się pod względem komunikacji z innymi ludźmi, byłoby o wiele trudniej nawiązywać czy utrzymywać kontakt bez portali społecznościowych czy innych komunikatorów, które zdecydowanie upłynniają szybki kontakt i przesyłanie informacji”.

Jednak były wśród „humanistów” i takie wypowiedzi, które zwracały uwagę na spłylenie kontaktów międzyludzkich właśnie poprzez pojawienie się internetu. Oto jedna z nich: „Łatwiej byłoby mi skupiać się na bieżących obowiązkach, większość relacji ze znajomymi byłaby trwalsza ze względu na sposób komunikowania się”.

Internet zajął poczesne miejsce w życiu swoich młodych użytkowników. Ich zdaniem wszedł on zwłaszcza w sferę kontaktów międzyludzkich, sposobu spędzania wolnego czasu i możliwości zdobywania informacji. Większy krytycyzm w stosunku do niego wykazują studenci kierunków ścisłych, natomiast studenci kierunków humanistycznych widzą więcej jego zalet, zwłaszcza w ułatwianiu kontaktów personalnych.

Podsumowanie

Analizując badania dotyczące sposobów korzystania z internetu przez studentów na przestrzeni ostatnich 15 lat, można zobaczyć, jak zmieniła się jego rola i miejsce w ich życiu. W wielu obszarach internet zaczyna zastępować tradycyjny przekaz, co widoczne jest na przykład w sferze czytelnictwa, które przechodzi ewolucje od tradycyjnych drukowanych publikacji do informacji znajdujących w sieci. Materiały dostępne w internecie preferują przede wszystkim osoby o zainteresowaniach technicznych.

Wzrosła też dostępność internetu, co spowodowało, że takie obszary życia jak chociażby robienie zakupów, rozrywka czy rozmowy ze znajomymi przeniosły się obecnie do świata wirtualnego. Jednakże „jako istota przestrzenna człowiek organizuje i zagospodarowuje cyberprzestrzeń podobnie do tego, jak to czyni w przestrzeni realnej” (Rykiel, Kinal, 2014, s. 20). Mimo iż przeprowadzone badania są pilotażowe, a postawione hipotezy wymagają pełniejszej weryfikacji, to na obecnym etapie można już dostrzec, że inaczej w przestrzeni wirtualnej funkcjonują „humaniści”, a inaczej „inżynierowie”. Ci pierwsi przenieśli tam zwłaszcza sferę kontaktów międzyludzkich i to społecznościowa warstwa internetu jest dla nich szczególnie istotna. Dla drugich natomiast większe znaczenie mają specjalistyczne informacje, które mogą znaleźć w sieci, i możliwości promocyjne, jakie ona daje w odniesieniu do własnej osoby lub biznesu.

Jedni i drudzy jednak dostrzegają, że internet w paru płaszczyznach zubaża ich życie. Mniej się ruszają, więcej czasu spędzają w domu, nie szukają dla siebie rozrywki poza siecią, co ma szereg negatywnych konsekwencji natury społecznej i zdrowotnej. Wydaje się jednak, że te refleksje przychodzą zwłaszcza w trakcie takich momentów, jak konieczność odpowiedzi na pytania stawiane przez badacza, a rzadziej w życiu codziennym.

Literatura

- Dąbrowska, A., Janoś-Kresło, M., Wójcik, J. (2016). *Stan wiedzy studentów SGH w zakresie możliwości wykorzystania internetu*. Pobrane z: <http://www.e-mentor.edu.pl/artukul/index/numer/11/id/187> (19.03.2016).
- Krejtz, K. (2016). *Internet mobilny w życiu studenta – raport badawczy*. Pobrane z: http://interaktywnie.com/public/upload/data/02/96/29623_internet-mob-w-zyciu-studenta_raport.pdf (20.03.2016).
- Kulczycki, E. (2012). *Jak z internetu korzystają studenci, a jak pracownicy naukowcy? Raport z badania*. Pobrane z: http://ekulczycki.pl/teoria_komunikacji/jak-z-internetu-korzystaja-studenci-a-jak-pracownicy-naukowcy-raport-z-badania/ (22.03.2016).
- Lorencowicz, E., Kocira, S. (2012). Ocena wykorzystywania internetu przez studentów studiów inżynierskich. W: *Postępy Nauki i Techniki*, 15, 238–245.
- Morbitzer, J. (2011). Aksjologiczne konteksty Internetu. W: A. Szpunar (red.), *Paradoksy internetu. Konteksty społeczno-kulturowe*. Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek.

- Puchała, M. (2009). Komunikatory internetowe zagrożeniem dla dzieci. W: J. Bednarek, A. Andrzejewska (red.), *Cyberswiat. Możliwości i zagrożenia*. Warszawa: Wydawnictwo Akademickie ŻAK.
- Retkiewicz, W. (2014). Przestrzenna natura cyberprzestrzeni. W: Z. Rykiel, J. Kinal (red.), *Wirtualność jako rzeczywistość*. Rzeszów: Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego.
-

STUDENTS IN THE NETWORK – WAYS, KINDS AND MOTIVATION OF BEING ACTIVE IN THE DIGITAL WORD TAKING AS THE EXAMPLE THE STUDENTS OF UNIVERSITY OF RZESZOW

KEYWORDS | Internet, student, time, study, hobby

ABSTRACT | The article presents the problem of the role of Internet in the life of present-day young people taking as the example students of University of Rzeszow. After looking through the research considering the ways and motivation of using Internet carried out on Polish students by scientific and research environments, we go to the description of own research of the author and the analysis of the results coming out from the research.

Translated by Magdalena Michniewicz

